NKE STRATÉGIAI VÉDELMI KUTATÓKÖZPONT
ELEMZÉSEK – 2015/2
1581 Budapest Pf: 15 Tel: 432-90-92 Fax: 432-90-58 e-mail: svkk@uni-nke.hu
ISSN 2063-4862

Franciaország iszlamista terrorfenyegetettsége

A 2015. január 7-én Párizsban, a Charlie Hebdo szatirikus magazin szerkesztőségénél elkövetett mészárlás, valamint a tettesek utáni hajtóvadászattal párhuzamosan zajló, kóser termékeket áruló üzletnél történt, halálos kimenetelű túszdráma az egyik legvéresebb terrortámadás, amit Franciaország területén valaha is elkövettek.[1] Tény, hogy az egész világot sokkolták az események, ugyanakkor szükségesnek tartjuk hangsúlyozni: számítani lehetett rá, hogy Mohamed Merah 2012-ben végrehajtott gyilkosságsorozata[2] után előbb vagy utóbb az iszlamista politikai erőszak valamilyen formában ismét le fog csapni Franciaországra. Írásunkban kísérletet teszünk rá, hogy a párizsi eseményeket szélesebb kontextusba illesszük, rávilágítva arra, hogy a támadások nem voltak minden előzmény nélküliek.

Franciaország mint a militáns iszlamisták állandó célpontja

Franciaország számára a terrorizmus mint a politikai erőszak legszélsőségesebb formája nem ismeretlen jelenség, ugyanis a különböző színezetű terrorcselekmények az 1960-as évek óta sújtják a nyugat-európai országot: míg algériai szeparatizmus a 1960-as évek elején, a szélsőjobboldali és a szélsőbaloldali terrorizmus pedig az 1970-es évek vége és a 1980-as évek közepe között volt aktív, addig a korzikai szeparatista militánsok mind a mai napig éves szinten több tucatnyi merényletet hajtanak végre. Annak ellenére, hogy az előbb felsorolt terrorizmustípusokhoz képest az iszlamista politikai erőszak némiképp jelentkezett mind Franciaországban, mind pedig Európa más országaiban, Franciaország területe, az idegenben szolgáló francia katonák, valamint a külföldön lévő, Franciaországhoz köthető létesítmények már így is több mint három évtizede számítanak az iszlamista terrorizmus célpontjának. A nyolcvanas évek merényletei például az 1975 és 1990 között zajló libanoni polgárháborúban való francia szerepvállalással hozhatóak összefüggésbe, a támadások pedig a síita Hezbollahhoz vagy annak valamelyik fedőszervéhez voltak köthetőek.[3]

A francia csapatok kivonásával, valamint a libanoni polgárháború befejeződésével jelentősen csökkent a síita extremizmus felől érkező, Franciaországot érintő közvetlen fenyegetés, ám néhány év múlva a nyugat-európai országnak a szunnita radikalizmus irányából jövő veszéllyel kellett közvetlenül és közvetve felvennie a harcot.

A közvetlen fenyegetés ezúttal egykori gyarmatából, Algériából érkezett. 1994 decembere és 1996 tavasza között az algériai Fegyveres Iszlám Csoport (GIA) több bombatámadást hajtott végre, illetve kísérelt meg végrehajtani Párizsban és más francia nagyvárosban, hogy elrettentse Franciaországot az iszlamista felkelők és a szekuláris hatalom közt 1992-től 1997-ig tartó polgárháborúba való beavatkozástól. A polgárháború után a GIA felbomlott, de néhány év múlva más formában újjáalakult Szalafista Csoport az Imáért és a Harcért, majd később Al-Káida az Iszlám Magreb Földjén néven. Egyik fegyveres szervezet sem hagyott fel Franciaország támadásával, a GIA „jogutódjaiként" folyamatosan merényleteket terveztek ellene. A különbség mindössze annyi volt, hogy az 1995-ös bombatámadások esetében az

[1] Az eseményekről bővebben: Charlie Hebdo suspects killed as French siege ends. *dawn.com,* 9 January 2015; After Charlie Hebdo: Paris Jewish shop hostage-taker killed. *dawn.com,* 9 January 2015; Charlie Hebdo: Major manhunt for paris gunmen. *BBC,* 8 January 2015.

[2] 2012 márciusának közepén Mohamed Merah Toulouse-ban és a közeli Montauban településén lelőtt három katonát, valamint egy zsidó általános iskolánál egy felnőttet és három gyereket. Lásd Laura Smith-Spark: Who was French gunman Mohamed Merah? *CNN,* 23 March 2012.

[3] Ide sorolhatjuk az 1983-ban Bejrutban szolgáló többnemzeti békefenntartó erők francia kontingenséhez tartozó ejtőernyősök elleni, több tucatnyi halálos áldozatot követelő öngyilkos merényletet, az ugyanazon év decemberében Kuvait francia nagykövetségénél elkövetett pokolgépes támadást, valamint az 1986-ban Franciaország területén 13 robbantásos akcióból álló, halálos áldozatokkal járó, üzletközpontokat és a vasúti infrastruktúrát érintő merényletsorozatot. Lásd James Phillips: Hezbollah's Terrorist Threat to the European Union. *The Heritage Foundation,* 20 June 2007.

© RÉPÁSI KRISZTIÁN

algériai fegyveresek indítéka „helyi érdekeltségű" volt, mert csak az algériai eseményekre fókuszált, míg a későbbi merényleteknél már tetten érhető Oszama bin Ladennek „az egész világra kiterjedő dzsihádd" kapcsolatos ideológiája.

A közvetett veszély ugyancsak az 1990-es években jelentkezett, ez azonban – mint ahogy az előző mondatban utaltunk is rá – már nem csak és kizárólag Franciaországot érintette. Ezekre az évekre tehető ugyanis azoknak a dzsihadistának elnevezett hálózatoknak a kiépülése földrészünkön, amelyek ugyan még nem támadták Európát, de már kapcsolatot építettek ki a műveleti kapacitásának csúcsát elérő al-Káidával. A hálózatokat ugyan 2001. szeptember 11-e után jórészt felszámolták, de az évtized második felében a helyi muzulmán közösségek szélsőséges tagjai közül többen is közvetítőkön keresztül kapcsolatot létesítettek a különböző ázsiai és afrikai országokban működő, az al-Káidával is kapcsolatban álló militáns szervezetekkel. Néhányan közülük harcoló önkéntesként akartak részt venni valamelyik muszlim országban vagy muzulmánok lakta országrészben folyó fegyveres konfliktusban, ám voltak olyanok is, akik inkább abban az európai országban akartak merényletet elkövetni, ahol születtek vagy felnőttek.

Az iszlamista támadások társadalmi és ideológiai háttere

Az Európába érkező első generációs bevándorlók közül sokan nem tudtak teljesen beilleszkedni a fogadó országba, ám az integráció hiánya és az ebből fakadó radikalizáció sokkal inkább az utánuk következő nemzedékeknél vált igazán láthatóvá, aminek az okát részben a befogadás hiányában és a többségi társadalom felől érkező rasszizmusban,[4] részben a muszlim közösségek munkaképes tagjainak nem megfelelő képzettségében,[5] részben pedig a nem megfelelő nyelvtudásban[6] kell keresni. A második generációnál jelentkező problémát már az 1980-as évek végén felnőttkorba ért fiataloknál lehetett tapasztalni, akikből később létrejött az a muzulmán eredetű szegény, a többségi társadalomtól elidegenedő városi fiatalság, amely szüleiktől eltérően jóval fogékonyabbá vált a radikális eszmékre.[7] A párhuzam az akkori idők és a közelmúlt eseményei között meglehetősen szembetűnő. A GIA 1995-ös bombatámadásainak végrehajtására felhasználta a szociális nyomorúságuk elleni tiltakozásul a militáns iszlámhoz csatlakozó, maghrebi eredetű fiatalokat. A közülük kikerülő Hálid Kelkál története kísérteties hasonlóságot mutat a toulouse-i gyilkosságokért felelős Mohamed Merahnak és a Charlie Hebrónál véghezvitt mészárlás elkövetőinek, a Kouachi-testvéreknek az életével. Kelkál és Merah második generációs, munkanélküli, húszas éveikben járó, rossz hírű környéken élő algériaiak voltak, akik kisebb bűncselekmények miatt kerültek börtönbe, ahol aztán megismerkedtek az iszlám szélsőséges vonulatával. Hozzájuk hasonlóan a szintén algériai származású Kouachi-testvérek is instabil családi háttérrel rendelkeztek, szüleik korán meghaltak, és hamar kapcsolatba kerültek az alvilággal, valamint húszas éveikben a vallási fanatizmussal.[8] Igaz, a politikai erőszakkal egyikük sem Franciaországban, hanem egy Európán kívüli konfliktusövezetben kerültek kapcsolatba: ez Kelkál esetében 1993-ban a polgárháborús Algériát, Merahnál 2010-ben az afgán−pakisztáni határvidéket, míg Said és Chérif Kouachinál Jement jelentette 2011 táján. Életük is ugyanúgy végződött: mindannyiukkal a francia biztonsági erők végeztek menekülés közben.

A szélsőséges nézetek követői között azonban nemcsak tanulatlan, munkanélküli, rossz körülmények között élőket találunk, hanem felsőfokú végzettségű, feltörekvő, húszas-harmincas éveikben járó muszlimokat is (a 2005. július 7-i londoni merényletek négy elkövetője közül hárman főiskolai vagy egyetemi tanulmányokat folytattak). Náluk a szociális nyomor

[4] Rostoványi Zsolt: Európai (euro-)iszlám vagy iszlám Európában. In Rostoványi Zsolt (szerk.): *Az iszlám Európában.* Budapest, 2010, Aula, 31−32. o.
[5] Adèle Bigot: Islamic Radicalization in France. *International Institute for Counter-Terrorism*, 2012. 17. o.
[6] Rostoványi Zsolt: A németországi muszlim közösségek. In *Az iszlám Európában* i. m. 302. o.
[7] Gilles Kepel: *Dzsihád*. Budapest, 2007,: Európa Könyvkiadó, 331. o.
[8] Chérif Kouachit Irakban harcoló önkéntesnek akarta beszervezni egy radikális imám, emiatt Chérif három évet töltött előzetesben, de a börtönben ismét kapcsolatba került a szélsőségesekkel. Az élelmiszerboltban túszokat ejtő Amédy Coulibalyról annyi bizonyos, hogy összedolgozott Kouachiékkal, és korábban ugyanabban a vallási fanatikusokat tömörítő csoportban tevékenykedtek. Lásd Les confessions des frères Kouachi et d'Amedy Coulibaly. *20 minutes,* 10 janvier 2015.

ugyan nem játszott szerepet a radikalizáció során, az elidegenedés, a többségi társadalomtól való elfordulás azonban igen. A magukat kívülállóknak tekintő, életcél nélküli fiatalokhoz társadalmi osztálytól függetlenül hamar utat találnak az interneten terjedő, valamint az aktivisták[9] és bizonyos szalafista imámok által hangoztatott szélsőséges, „dzsihadista szalafizmus" néven elterjedt nézetek, mindez pedig az európai muszlimok estében az integrációval, a beilleszkedéssel teljesen ellentétes folyamatokat indít el.[10] A szalafisták befolyása és népszerűsége az európai muszlim fiatalok körében − akik közt számos iszlámot felvett konvertita is van − egyre nő,[11] az Alkotmányvédelmi Hivatal szerint Németországban a hívők száma jelenleg 3 és 7 ezer közé tehető,[12] Hollandiában a szalafisták használta négy mecsetben a pénteki imádságokon körülbelül 3 ezren vesznek részt.[13] Franciaországban 5 ezerre teszik a számukat,[14] jelen vannak többek között Párizs külvárosában, a főváros agglomerációjához tartozó kisebb településeken, Roubaix-ban, Lyonban és más nagyvárosban is. Az országban legalább négy mecset a szalafisták irányítása alatt áll, ezekben Egyiptomból, Jordániából, Szaúd-Arábiából érkezett imámok tartanak szélsőséges hangvételű prédikációkat.[15]

Európai önkéntesek a „dzsihád" színterein

Az Europol az EU terrorfenyegetettségét vizsgáló kiadványaiban (TE-SAT), valamint a polgári nemzetbiztonsági szolgálatok éves jelentéseiben világosan nyomon lehet követni, hogy a világnak melyik szeglete szolgál a „hitetlenek elleni globális dzsihád" éppen aktuális színteréül. A folyamat három évtizeddel ezelőtt Afganisztánban kezdődött, majd az 1990-es években rövid ideig Boszniában folytatódott, a 2000-es–2010-es években pedig ismét Afganisztán és Irak következett, de az elmúlt 15 év során számos európai önkéntes harcolt és harcol kasmíri, csecsenföldi, észak-afrikai, szomáliai és a szíriai ellenállók között is. Hatalmas veszélyt jelenthetnek a hazatérő önkéntesek, ugyanis ők nemcsak azért számítanak biztonsági kockázatnak, mert harci tapasztalatukat felhasználva merényletet követhetnek el hazai terepen, hanem mert rajtuk keresztül az al-Káida vagy az általa inspirált szervezetek könnyebben meg tudják szólítani az európai radikális muszlimokat.

Nagy-Britanniához és Németországhoz hasonlóan Franciaországból is számos önkéntes utazott el harcolni a militáns iszlamisták oldalán a különböző konfliktusövezetekbe. 2012-ben francia hírszerző tisztek 85-re tették azoknak a francia állampolgársággal rendelkező önkénteseknek a számát, akik a pakisztáni tálibokkal együtt gyakorlatoznak a kiképzőtáborokban a

---

[9] A radikálisok a legváltozatosabb helyeken próbálják megszólítani a fiatalokat, többek között börtönökben és felsőoktatási intézményekben.

[10] A modern szalafizmus térhódításában oroszlánrésze volt az 1979-es iráni forradalom sikerére adott szaúd-arábiai reakciónak. A síita Iránban lezajlott politikai változásra a szaúdiak propagandával, pénzzel, mecsetek építésével, illetve a muzulmán közösségek támogatásával válaszoltak, igyekezvén ellensúlyozni az iráni befolyást. 1979-et követően Európában is számos mecset épült fel szaúdi pénzből, ami magával hozta ennek a lényegében vahhabita befolyás alá került irányzatnak a térnyerését is.
A szalafizmus ultraradikális, a politikai erőszak alkalmazásától sem visszariadó, „dzsihadista szalafizmus" vagy „globalizált dzsihád" néven elterjedt formája – amely már az 1990-es évek végén, többek között Oszama bin Laden révén reflektorfénybe került – az iszlamizációt erőszakkal, nem ritkán terrorista módszerekkel, a dzsihád terminológiáját felhasználva kívánja végrehajtani. Lásd Rostoványi Zsolt: A „totalizáló iszlámtól" a „szekularizált iszlámig". Az iszlám civilizáció a retradicionalizáció és modernizáció kettős szorításában. In Csicsmann László (szerk.): *Iszlám és modernizáció a Közel-Keleten.* Budapest 2010, Aula, 72. o. Terjedelmi okokból kifolyólag nincs mód arra, hogy részletesebben belemerüljünk a szalafizmus különböző vonulatainak ismertetésébe. A témáról bővebben lásd Krizmanits József (szerk.): *Vallási fundamentalizmus*. Budapest, 2008, Politológiai Párbeszéd Társasága − L'Harmattan Kiadó; Salafism in the Netherlands. *National Coordinator for Security and Counterterrorism*, May 2008.

[11] F. W. Horst: Salafist Jihadism in Germany. *International Institute for Counter-Terrorism*, 01/12/2011.

[12] Hubert Gude – Souad Mekhennet – Christoph Scheuermann: Islamists in Enemy Territory: The Missionary Zeal of Germany's Salafists. *Spiegel online,* 24 April 2012. és Egyre több az iszlám radikális Németországban. *Kitekintő.hu*, 2014. október 25.

[13] Salafism in the Netherlands: i. m. 65. o.

[14] Bigot: i. m. 40. o.

[15] Szűcs Anita: „Szabadság, egyenlőség, testvériség" és a rasszizmus: muszlimok Franciaországban. In *Az iszlám Európában* i. m. 283. o.

© RÉPÁSI KRISZTIÁN

pakisztáni törzsi területeken (Észak-Vazirisztán).[16] Egy évvel később a Maliban zajló események során az a paradoxnak is mondható helyzet állt elő, hogy az észak-afrikai iszlamista fegyveresek soraiban lévő franciaországi önkéntesek harcoltak azokkal a francia katonákkal, akik az iszlamista előrenyomulást igyekeztek visszaszorítani.[17] Bár az EU terrorizmus elleni koordinátora, Gilles de Kerchove 2013-ban összesen 500-ra becsülte a Szíriában harcoló európai önkéntesek számát,[18] ennek ellentmond a francia belügyminiszter 2014. szeptemberi nyilatkozata, miszerint körülbelül 930 francia állampolgár vagy „Franciaország területén tartózkodó külföldi" vesz részt valamilyen módon az Irakban és Szíriában zajló harcokban, vagyis de Kerchove alaposan alábecsülte az önkéntesek számát. Mindamellett James Brandon szerint a francia kormánynak még nincs hosszú távú stratégiája azzal kapcsolatosan, hogy mit kezdjen a visszatérő, harci tapasztalatokat szerzett iszlamistákkal: a bebörtönzésük önmagában valószínűleg semmit sem oldana meg, ugyanis Franciaországban az elítéltek közel 60%-a muzulmán, és a börtönben végbemenő radikalizálódás már így is komoly probléma elé állítja a hatóságokat.[19]

Letartóztatások és incidensek: növekvő tendencia

Az Európai Unió iszlamista terrorfenyegetettségének mértékét nehéz pontosan meghatározni, ugyanis a jelenséget több szempontból is meg kell vizsgálni. A TE-SAT adatait nézve nyilvánvaló, hogy az iszlamista terrorcselekmények nagyon kis százalékát képezik az EU területén évente elkövetett összes − szeparatista, szélsőbaloldali stb. − merényletnek, globális viszonylatban pedig az EU-n belüli iszlamista fenyegetés messze elmarad a közel-keletihez, az afrikaihoz, vagy a dél-ázsiaihoz képest.[20]

Ugyanakkor kiemelendő, hogy a vallási szélsőségesség által motivált terrorizmus általában a halálos kimenetelű akciókra, nem ritkán a Charlie Hebdónál dolgozók elleni támadáshoz hasonló, úgynevezett stratégiai terrorcselekményekre, vagyis a számos halálos áldozattal és sérülttel járó, hatalmas médiafigyelemmel kísért, nagy félelmet gerjesztő merényletekre helyezi a hangsúlyt.[21] Itt jeleznénk egyrészt, hogy a stratégiai terrorcselekmény Európában nagyon ritka, másrészt nemcsak az iszlamisták követnek el ilyen típusú támadást, ugyanis stratégiai terrorcselekménynek tekinthető a szélsőjobboldali Anders Breivik 2011 júliusában végrehajtott, 77 halálos áldozattal járó támadása is Norvégiában. Mindamellett az iszlamista terrorizmus nemcsak a pusztító erő miatt jelent hatalmas veszély, hanem azért is, mert jóval kevésbé helyhez kötött, mint például a szeparatista terrorizmus, ezáltal egy adott ország több pontján is jelentkezhet egy időben.

A TE-SAT jelentések szerint az Európai Unió területén, köztük Franciaországban is évről évre csökken a sikeres, a sikertelen és a hatóságok által meghiúsított terrorcselekmények száma. Franciaországban a csökkenés a szeparatista merényletek kapcsán a legszembetűnőbb: nemcsak a merényletek, hanem az őrizetbe vett gyanúsítottak száma is egyre kevesebb. Ami az iszlamista terrort illeti, az Europol kiadványai a 2005 októbere és 2013 decembere közti időszakból európai szinten 14 incidenst tartanak számon, ami a szeparatistákéhoz (2111) képest rendkívül alacsony szám. Franciaország 2005 vége és 2013 vége között az Europolnak mindössze négy iszlamista terrorcselekményt jelentett, mindegyiket a 2012-es évre vonatkozóan, és ebből hármat egy személy, a már többször is említett Mohamed Merah követett el.[22]

Mindezek az adatok akár bizakodásra is okot adhatnának, azonban ha megvizsgáljuk az EU területén iszlamista terrorizmusban való részvétel gyanújával őrizetbe vett személyek

[16] Bill Roggio: French fighters training in North Waziristan. *The Long War Journal,* 24 March 2012.
[17] French jihadists captured in Mali, defence minister says. *France 24,* 10 March 2013.
[18] European Jihadists: The Continuation of a Historical Trend. *Stratfor,* 19 August 2013.
[19] James Brandon: French Jihadists Named After Islamic State Killings. *The Jamestown Foundation,* 21 November 2014.
[20] Tálas Péter: A világ terrorfenyegetettségének alakulása 2004 és 2011 között (I.). *NKE Stratégiai Védelmi Kutatóközpont Elemzések,* 2012/9. 2. o.
[21] Az iszlamista terrorizmust illetően Európában ilyenek voltak még a 2004. március 11-i madridi és a 2005. július 7-i londoni merényletek.
[22] TE-SAT 2013, 17. o.

számát, akkor egy 2011 óta tartó lassú növekedésnek lehetünk tanúi.[23] Franciaországot nézve hasonló adatokat kapunk: 2011-től folyamatosan nő a letartóztatott gyanúsítottak száma. 2013-ban és 2014-ben három franciaországi városból érkeztek arról hírek, hogy merényletre készülő iszlamistákat tartóztattak le,[24] sőt támadások is történtek: a Párizs közelében található La Défense üzleti központban, Dijonban és a Tours melletti Joué-les-Tours-ban, az utóbbi kettő 2014 decemberének végén.[25] Ezenfelül 2014 májusában Brüsszelben, a zsidó múzeum előtt egy férfi tüzet nyitott a járókelőkre, melynek során négyen életüket vesztették. Az elkövető, Mehdi Nemmouche, francia állampolgár, és korábban Szíriában harcolt önkéntesként az Iszlám Állam soraiban.[26] Szükséges hangsúlyozni, hogy a La Défense-beli, a dijoni és a Tours közelében történt merényleteket minden valószínűség szerint olyan, úgynevezett magányos merénylők követték el, akik mögött nem állt egy több száz vagy ezer aktivistával rendelkező militáns szervezet által jól kiépített háttér.[27] Ugyanakkor például Merahnál – aki korábban többször is járt Afganisztánban – egyelőre nem lehet biztosan tudni, hogy egyedül dolgozott-e, vagy kívülről segítették őt, és a brüsszeli esetnél sem lehet még tudni, hogy az Iszlám Állam akciójáról volt-e szó, vagy az elkövető saját elhatározásából döntött a támadás mellett. Mindazonáltal ha Nemmouche-t bűnösnek találják, ő lesz az első Szíriában harcolt önkéntes, aki Európába visszatérve sikeres merényletet hajtott végre.

A jelenlegi információk alapján viszont biztosan kijelenthetjük, hogy a Charlie Hebdo szerkesztőségét ért támadás nem „magányos farkas" típusú akció volt. Az al-Káida jemeni szárnyát (AQAP) és az általa kiadott *Inspire* című magazin szerkesztőit régóta bosszantották a Charlie Hebdo karikatúrái, a gyilkosságok után egy, a szervezethez közel álló jemeni vallási tisztségviselő, Harith al-Nadhari elismerte, hogy az AQAP vezetősége irányította az akciót.[28] A jemeni al-Káidának nem ez volt az első próbálkozása, hogy nyugati célpontok ellen támadást hajtson végre: tudomásunk szerint az elmúlt öt évben legalább kétszer kísérelt meg merényletet elkövetni európai és amerikai célpontok ellen.[29]

Konklúzió

Összességében elmondható, hogy a Charlie Hebdo elleni merénylet két, egymással összefüggő trendbe illeszthető bele. Egyrészt azok az Európán kívüli iszlamista felkelő- és terrorszervezetek, amelyek nyugati célpontokra akarnak lecsapni, igyekeznek felhasználni a perspektíva nélküli, börtönben vagy egy szélsőséges vallási személyiség „segítségével" radikalizálódott európai másod- vagy harmadik generációs muzulmánokat és az iszlámra áttért konvertitákat. A felkelőszervezetek előtt elsősorban két út kínálkozik: vagy arra sarkallják az eu-

[23] Hozzá kell tenni, hogy a terrorcselekményeket és a letartóztatásokat érintő TE-SAT-adatok az Egyesült Királysággal kapcsolatosan hiányosak, de a belügyminisztérium által közzétett statisztikai adatok szerint Nagy-Britanniában is növekvő tendencia figyelhető meg a „nemzetközi terrorizmussal" (ez a meghatározás vélhetően nagyrészt lefedi az iszlamistákat) összefüggő letartóztatások kapcsán. Lásd Home Office Statistical Bulletin – Operation of police powers under the Terrorism Act 2000 and subsequent legislation: Arrests, outcomes and stops and searches, Great Britain 2011/2012. *Az Egyesült Királyság Belügyminisztériumának hivatalos honlapja,* 13 September 2012. 26. o.

[24] Creteilből (Île-de-France, vagyis a párizsi régió), Lille-ből és Nizzából. Lásd Ben McPartland: Several 'planned terrorist attacks' foiled in France. *The Local,* 3 November 2014.

[25] TE-SAT 2014, 21. o. és French police shoot dead knifeman who was shouting Islamic slogans. *The Telegraph,* 20 December 2014. és Natalie Huet: Dijon attack: Car driver mows down pedestrians in eastern France, invoking Allah. *The Independent,* 22 December 2014. A 2013-as incidenseket a franciák nem jelentették terrorcselekményként az Europolnak.

[26] Brussels Jewish Museum killings: Suspect 'admitted attack'. *BBC,* 1 June 2014.

[27] Feltételezhetően „magányos farkas" típusú támadás történt 2013-ban a bostoni maratonon és London Woolwich nevű városrészében is. Lásd Deborah Kotz: Injury toll from Marathon bombs reduced to 264. *The Boston Globe,* 24 April 2013. és Woolwich: The investigation. *BBC,* 29 May 2013.

[28] Sarah El Deeb: Al-Qaida Member In Yemen Says Group Directed Paris Attack. *Associated Press,* 9 January 2015.

[29] 2010-ben nyomtatópatronok közé rejtve kísérelt meg pokolgépeket eljuttatni légipostán Jemenből chicagói zsinagógákhoz, de Kuvaitban és Angliában a reptéri biztonságiak felfedezték a robbanószerkezeteket. Lásd: TE-SAT 2011, 15. o. 2009. december 25-én pedig egy, a jemeni szélsőségesek által kiképzett, korábban Nagy-Britanniában tanult nigériai hallgató kísérelt meg robbantásos merényletet végrehajtani az Amszterdam és Detroit között közlekedő repülőgépjáraton. Lásd: TE-SAT 2010, 19. o.

rópai szélsőséges muszlimokat, hogy önmaguk cselekedjenek, anélkül, hogy − kockáztatva a lebukást − külföldre utaznának kiképzés céljából („egyéni dzsihád"), vagy – mint a Kouachi-testvérek példája mutatja – ha sikerül kijátszani a hatóságokat, akkor kiképzik és felkészítik a „terroristajelölteket", majd visszaküldik őket Európába, hogy támadást hajtsanak végre. Ezek a terrorista és felkelőszervezetek minden bizonnyal szívesebben küldenék európai földre a saját embereiket Jemenből, Szomáliából, Pakisztánból vagy valamelyik észak-afrikai országból azért, hogy végrehajtsák a merényletet, de Európában nem áll rendelkezésükre olyan szintű infrastruktúra, aminek segítségével mindezt alacsony kockázat vállalásával megtehetnék. Ezáltal kihasználják a helyismerettel rendelkező, a célpontnak számító ország nyelvét beszélő, befolyásolható és fanatizált európai muzulmánokat. A másik trendjellegzetesség, hogy Franciaország mintegy harminc éve ki van téve az iszlamista politikai erőszaknak, azon belül is elsősorban a szunnita szélsőségességnek, főként pedig az algériai militánsok állandó fenyegetésének. Az elmúlt három év során egyre több radikális muszlim próbálkozott meg merényletet elkövetni a nyugat-európai országban, és számítani lehetett arra, hogy előbb vagy utóbb a toulouse-i gyilkoshoz hasonlóan sikerrel járnak.

Végszóként mondanánk el, hogy bár a felmérések szerint a radikális eszmékkel szimpatizálók száma egész Európában, így Franciaországban is nő, ennek ellenére mégis biztosan állíthatjuk, hogy az Európai Unió és Svájc területén élő 15-25 millió muszlimnak mindössze 2-3%-a szélsőséges,[30] mert a többségük be akar illeszkedni a társadalomba, és elutasítja a terrorizmust.

[30] Rostoványi: „Európai (euro-) iszlám vagy iszlám Európában", 29. o. és 33. o.